

If the land אי דאייקור ארעתא¹ אפילו פורתא נמי לא ליספו ליה – became more expensive, they should not give him even a little

OVERVIEW

The ברייתא stated that if a landowner was strapped for cash (he could not sell his properties) he receives עני מעשר up to one-half.² The גמרא asked; if everyone's properties are depressed, then we should give him more (than half); and if generally properties are not depressed, but only his are depressed (since people know that he is strapped for cash), then we should not give him even less (than half). רש"י offered two interpretations of this גמרא. Our תוספות will offer a comment, and, in addition, different גירסאות and interpretation(s).

אי דאייקור ארעתא דכ"ע comments on the case of תוספות

אף על גב שאינו מוצא ליתן עליהם מאתים זוז לא יטול כלל -

Even if he cannot find anyone who will give two hundred זוז for these properties, he should not take any עני מעשר at all -

לפי שגרם לעצמו ופשע דלא הוי ליה למיעל ולמיפק אזוי -

For he caused this plight to himself, and he was negligent, for he should not have made it obvious that he is in need of money -

אבל אם לא פשע³ אפילו שוות יותר ממאתים זוז -

However if he was not negligent, then even if the properties are worth more than מאתיים זוז -

יכול ליטול קודם שימכור בפחות משויין -

He should be permitted to take from עני מעשר, rather than be forced to sell the properties for less than their true value.

תוספות offers a different interpretation:

ורב אלפס מפרש בעשיר⁴ -

¹ This means that they are more expensive relative to the value of this individual whose properties diminished in value.

² According to רש"י this means one hundred זוז.

³ According to the ז"ל ארעתא דכ"ע when תוספות says וואם לא פשע וכו' he is referring to the case of ז"ל ארעתא דכ"ע; however since לא פשע he receives מ"ע. See תפארת שמואל who disagrees and maintains that תוספות is discussing a case where אייקר ארעתא, however his properties fell in value through no fault of his. It is only then that he can receive מ"ע, even though the depressed value of his properties are מאתיים זוז. However if it was ז"ל ארעתא דכ"ע, then he cannot receive מ"ע if the depressed value is מאתיים זוז, for that is their true current value.

⁴ עד in the first לשון explains that we are discussing that his properties are presently not worth מאתיים זוז, and מאתיים זוז means that he may take half of מאתיים זוז; however the רי"ף explains that we are discussing an

And the רי"ף explains that the ברייתא is discussing a rich man -

ועד מחצה היינו עד שימצא שיקנה אותם לכל הפחות בחצי דמיהן -

And the phrase ‘up to half’, means he may take מעשר עני as much as he needs until he can find someone who will purchase his properties for at least half their value. Once he can find buyers for half their value, he may no longer take מעשר עני.

וגרסינן בתר הכי אילימא דזיל ארעתא דכולי עלמא ודידיה נמי זל בהדייהו -

And we read the following text, so; ‘if the value of everyone’s properties fell and his properties also became cheaper together with all the others, then -

אפילו פורתא נמי לא ליספו ליה⁵ -

Even if it is less, they should not give him מעשר עני’;

פירוש אפילו הוזלו כל כך שאפילו המחצה לא יתנו לו -

This means, even if his properties became so cheap that they will not pay him even half of their original value, nevertheless -

לא ליספו ליה כיון דזל ארעתא דכולי עלמא ושוות מאתים זוז אף לפי הזול -

They should not give him מעשר עני, for since everyone’s land became cheap, and his properties are worth זוז מאתיים even in the depressed market, he is (still) an עשיר, for now this is their true value (since it is comparable to the values of all the other properties)..

We continue with the גירסת הרי"ף⁶:

אלא דאייקור כולי עלמא אפילו טובא נמי ליספו ליה -

‘However if you will say that this is a case where all properties appreciated (but his property is depreciating since he is עייל ונפיק אזוזי), then even if it is more, they should also give him מעשר עני’

פירוש אפילו מוצא שיתנו טפי ממחצה -

The explanation is; that even if he finds people that are willing to pay more than half the value -

מכל מקום ליספו ליה עד שימצא למוכרן בשויין -

Nevertheless they should give him מעשר עני, until he will be able to sell at their proper value -

דמה שאין מוצא למוכרן בשויין לפי שרואין אותו שהוא דחוק -

עשיר, that even the depressed value of his property is worth זוז מאתיים, and the term מחצה עד is referring to the value of his properties; similar to the לישנא אחרינא of רש"י (in this respect [only]).

⁵ In our text the גירסא is ליה נמי ליספי ליה; אי דזל ארעתא וכו' אפי' טובא נמי ליספי ליה; however the גירסא of the רי"ף is נמי ליספו ליה; אי דזל וכו' אפי' פורתא נמי לא וכו' אפי' טובא נמי ליספו ליה.

⁶ Our גירסא is לא וכו' אפי' פורתא נמי לא וכו' אפי' טובא נמי ליספו ליה. דאוקיר ארעתא וכו' ודידיה איידי דעייל וכו' אפי' פורתא נמי לא וכו' אפי' טובא נמי ליספו ליה.

For the reason why he cannot find customers to sell at value is because people see that he is hard pressed for money.⁷

גירסא offers another (שיטת הרי"ף):

ואית דגרס אי דזולי כולי אפילו טובא נמי לא ליספו ליה -

And other text read; 'if all properties depreciated even by much, they should also not give him מעשר עני'

פירוש אפילו הוזלו הרבה לא ליספו ליה כיון דשוות מאתים זוז וזול נמי דכולי עלמא -

The explanation is; even if they depreciated greatly, they should not give him מעשר עני, since they are worth זוז מאתיים, and all the properties depreciated. This continues -

ואי דאייקור אפילו פורתא ליספו ליה פירוש אפילו הוזלו פורתא:

מעשר עני מעשר עני.

Explanation: even if his properties depreciated slightly, he should receive מ"ע.⁸

SUMMARY

שיטות וגירסת רש"י ותוס'

גירסא	אי דזולא ארעתא דכו"ע	אפילו טובא נמי	אלא דאוקיר ארעתא דכו"ע	אפילו פורתא נמי לא
לישנא קמא, אין יכול למכור בר'	ואין שוות מאתיים	יתנו מ"ע הרבה אפי' יותר ממאתיים	שלו אין שוה מאתיים	לא יתנו כלום שבאמת שוה ר'
לשנא אחרינא יכול למכור בר'	ואין יכול למכור בדמיהם	אפי' יכול למכור ביותר בחצי דמיהם ליספו ליה	ואין יכול למכור בדמיהם	אפי' אין יכול למכור בחצי דמיהם לא יתנו לו
תוספות (מהרש"א)	ולא פשע	אפי' שוה יותר מר' יתנו	אם פשע	אפי' לא יכול למכור בר' לא יתנו
תוספות (תפא"ש)	ואין שוות ר'	יתנו מ"ע הרבה אפי' יותר מר'	אם פשע אם לא פשע	לא יתנו כלום אפי' שוה יותר מר' יתנו

⁷ The רי"ף does not take into account that the depreciation is because of his negligence; he is making people aware that he is hard pressed for money. This is no reason to deny him מעשר עני, when his properties alone are depreciating. It is not negligence; he needs the money to support himself and his family.

⁸ This גירסא agrees with the רי"ף conceptually; however they interpret the words פורתא וטובא slightly different. According to the רי"ף the words פורתא וטובא refer to the value of the property; when we say פורתא (less) it means the properties depreciated greatly and טובא means the properties are worth more (than half). According to the דגרסי אית דגרסי the words פורתא וטובא refer to the amount of depreciation; פורתא means they depreciated only slightly, while טובא means they depreciated greatly.

שיטת וגירסאות הרי"ף

גירסא הא'	אי דזול ארעתא דכ"ע	אפילו פורתא, נמי לא	אלא דאוקיר ארעתא דכ"ע	אפילו טובא, נמי
שוים עכשיו ר'	ואין יכול למכור בדמיהם	אפי' שאין יכול לקבל מחצה, ג"כ לא יתנו	ואין יכול למכור בדמיהם	אפי' יכול למכור ביותר ממחצה, יתנו
ואית דגריס	אי דזול ארעתא דכ"ע	אפי' טובא נמי לא	אלא דאוקיר ארעתא דכ"ע	אפי' פורתא נמי
עכשיו שווים ר'	כנ"ל	אפילו הוזלו הרבה ממחצה, ג"כ לא יתנו	כנ"ל	אפי' הוזלו קצת ושווים יותר ממחצה, יתנו לו

THINKING IT OVER

Why do מעשר עניי and ותוספות רש"י maintain that מעשר עניי deprive him from עניי and ותוספות רש"י maintain that it entitles him to עניי?!